

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 406/2023-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], obaja [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpených JUDr. Mgr. Viktorom Balákom, advokátom, Povstania 15, Rimavská Sobota, proti uzneseniam Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 40 Er 1487/2018 z 1. júla 2022 a 28. februára 2023 a postupu, ktorý ich vydaniu predchádzal, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 15. mája 2023 doručená spoločná ústavná sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutými uzneseniami všeobecného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia a postupom, ktorý ich vydaniu predchádzal. Napadnuté uznesenia žiadajú zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) súdu na ďalšie konanie a priznať im trovy konania.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľom bola uznesením Okresného súdu Zvolen o neodkladnom opatrení č. k. 16 C 59/2018-38 z 21. augusta 2018 (ďalej len „exekučný titul“) nariadená povinnosť umožniť žalobcom (realizujúcim stavebné práce) strpieť vstup na pozemok v ich spoluvlastníctve na čas nevyhnutný na realizáciu stavebných prác uvedených v tam

označenom projekte. Žalobcovia ako oprávnení podali 14. novembra 2018 na okresnom súde návrh na vykonanie exekúcie (o vymoženie nepeňažného plnenia), ktorým sa domáhali splnenia uloženej povinnosti exekučným titulom. Okresný súd 20. decembra 2018 vydal poverenie na vykonanie exekúcie súdному exekútorovi pod sp. zn. 40 Ek 1487/2018. Upovedomenia o začatí exekúcie boli doručené sťažovateľom 20. decembra 2018.

3. Sťažovatelia v priebehu exekučného konania podali opätovný návrh na zastavenie exekúcie 2. novembra 2021. Vo svojom návrhu na zastavenie exekúcie uviedli, že ich súdny exekútor vyzval výzvou na splnenie nepeňažného nároku z 13. januára 2020 (ďalej len „výzva č. 1“), aby 3. februára 2020 umožnili oprávneným realizovať stavebné práce po dobu 18 pracovných dní. Výzva č. 1 bola sťažovateľovi a sťažovateľke ako povinným doručená fikciou doručenia 31. januára 2020. Súdny exekútor sa 3. februára 2020 dostavil na miesto plnenia nepeňažného nároku, kde konštatoval nesplnenie povinnosti uloženej exekučným titulom a exekučným príkazom z 3. februára 2020 uložil sťažovateľom pokutu v sume 5 000 eur. Zároveň v ten istý deň súdny exekútor zaslal sťažovateľom výzvu č. 2, ktorou opakovane vyzval sťažovateľov na splnenie povinnosti uloženej exekučným titulom. Výzva č. 2 bola sťažovateľovi doručená fikciou až 28. februára 2020, pričom súdny exekútor vydal 24. februára 2020 exekučný príkaz, ktorým sťažovateľom uložil pokutu v sume 10 000 eur. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovatelia boli toho názoru, že exekučný príkaz z 24. februára 2020 nikdy nenadobudol vykonateľnosť, keďže pred jeho vydaním nebola doručená obom sťažovateľom výzva na splnenie povinnosti. Preto žiadali exekučné príkazy zrušiť a exekúciu zastaviť aj s poukazom na zánik exekučného titulu *ex lege*.

4. Okresný súd prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka o návrhu sťažovateľov na zastavenie exekúcie rozhodol uznesením sp. zn. 40 Ek 1487/2018 z 1. júla 2022 (ďalej len „uznesenie VSÚ“) tak, že návrh sťažovateľov ako povinných zamietol. V odôvodnení uznesenia uviedol, že výzva č. 1 bola povinným doručená pred vydaním exekučného príkazu, a rovnako povinnej výzva č. 2. Povinným nič nebránilo splniť povinnosť uloženú exekučným titulom (v druhom prípade nič nebránilo povinnej splniť povinnosť nezávisle od povinného). Okresný súd navyše doplnil, že sťažovateľmi uvedené tvrdenia nie je možné považovať za skutočnosti v súlade s § 61k ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „EP“). Zároveň konštatoval, že Exekučný poriadok neupravuje moderačné právo súdu meniť alebo zrušiť exekučný príkaz vydaný súdnym exekútorom na uloženie pokuty podľa § 192 Exekučného poriadku. Keďže exekučný súd zistil, že sťažovatelia ako povinní opakovane a napriek výzvam súdneho exekútora nesplnili povinnosť uloženú exekučným titulom, dospel k záveru, že súdny exekútor postupoval v súlade s § 192 EP. Vzhľadom na uvedené návrh sťažovateľov na zastavenie exekúcie podľa § 61l ods. 3 EP zamietol (body 3 až 18 uznesenia VSÚ).

5. Proti uzneseniu VSÚ podali sťažovatelia sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením sp. zn. 40 Ek 1487/2018 z 28. februára 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) tak, že ju v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol. S poukazom na aplikáciu § 202 ods. 2 EP konštatoval, že skutkový stav bol v napadnutom uznesení VSÚ zistený správne, z takto zisteného skutkového stavu bol vyvodенý správny právny záver, ktorý bol náležitým spôsobom odôvodnený.

II. Argumentácia sťažovateľov

6. Uznesenie VSÚ a napadnuté uznesenie napadli sťažovatelia ústavnou sťažnosťou, v ktorej opakujú svoje námietky a namietajú, že svoju povinnosť splnili, nebránili vo vstupe na dotknutý pozemok, no napriek tomu vo veci konajúci súdny exekútor im arbitrárnym spôsobom uložil pokuty, proti ktorým neexistuje opravný prostriedok. Ako ďalší argument svedčiaci v prospech ich návrhu na zastavenie exekúcie uvádzajú, že exekučným titulom bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktoré zaniklo *ex lege*, keď Okresný súd Zvolen rozhodol vo veci samej rozsudkom pre zmeškanie sp. zn. 16 C 59/2018 z 9. júla 2019, ktorý bol potvrdený rozsudkom odvolacieho súdu sp. zn. 16 Co 211/2019 z 8. apríla 2020, čím došlo k naplneniu dôvodu na zastavenie exekúcie podľa § 611 ods. 1 písm. d) EP. Dávajú do pozornosti tú skutočnosť, že súdny exekútor následne vydal ďalší v poradí tretí príkaz z 27. mája 2020 na zaplatenie pokuty 15 000 eur, ktorý následne zrušil z dôvodu, že skorší exekučný príkaz z 24. februára 2020 nebol doručený povinnému, preto nebolo následne možné pristúpiť k ďalšiemu stupňovaniu výšky uloženej pokuty a vydať v poradí tretí exekučný príkaz. Takisto dávajú do pozornosti nezrovnalosť uvedenú v bode 16 odôvodnenia uznesenia VSÚ, kde okresný súd zamenil pokuty a uviedol, že neskôr uloženou pokutou uložil povinnosť zaplatiť sumu 5 000 eur a skôr uloženou pokutou sumu 10 000 eur. Opakovane tiež poukazujú na to, že vo vzťahu k sťažovateľovi došlo k doručeniu výzvy až štyri dni po tom, čo mu bola tiež uložená pokuta exekučným príkazom vydaným 24. februára 2020, z čoho vyvodzujú nevykonateľnosť dotknutého príkazu a arbitrárnosť uznesenia VSÚ v časti, kde konštatuje, že príkaz z 24. februára 2020 bol obom sťažovateľom doručený prostredníctvom fikcie. Taktiež považujú za mylný a arbitrárny záver, že okresný súd nemôže zrušiť exekučný príkaz vydaný súdnym exekútorom s poukazom na znenie § 32 EP, v zmysle ktorého ak pri výkone exekúcie dochádza k priet'ahom alebo porušovaniu povinností ustanovených týmto zákonom, môže súd uložiť exekútorovi vykonanie potrebných opatrení na odstránenie nedostatkov. V tejto súvislosti namietajú, že v bode 25 odôvodnenia napadnutého uznesenia okresný súd nepresne uvádza množné číslo „povinní“, keď konštatuje, že po vydaní sťažnosti povinní podali aj návrh na zrušenie exekučných príkazov vydaných súdnym exekútorom, pričom návrh na zrušenie exekučných príkazov podala výlučne len sťažovateľka prostredníctvom súdneho exekútora (doručený 14. júna 2022), ktorý bol súdnym exekútorom vyhodnotený ako návrh na zastavenie exekúcie, ešte pred tým, ako bola doručená sťažnosť okresnému súdu proti uzneseniu VSÚ. V neposlednom rade poukazujú aj na to, že Okresný súd Zvolen v rozsudku vo veci samej (sp. zn. 16 C 59/2018 z 9. júla 2019) uložil sťažovateľom rovnakú povinnosť, pričom rozdiel spočíva len v počte dní, kedy majú povinnosť strpieť sprístupnenie pozemku, ktorej výkon je predmetom exekučného konania vo veci vedenej pred okresným súdom pod sp. zn. 16 Ek 1194/2020.

III. Predbežné prerokovanie sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv na súdnu ochranu a práva spravodlivý proces uznesením VSÚ

7. Proti uzneseniu VSÚ boli sťažovatelia oprávnení podať sťažnosť, čo aj využili. Sťažnosť predstavovala účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého okresný súd poskytoval ochranu právam zaručeným ústavou a medzinárodnými zmluvami, ktorých porušenie sťažovatelia namietajú v ústavnej sťažnosti. Je tak naplnená ústavná podmienka na aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorý ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru.

8. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práv na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces napadnutým uznesením

9. Ústavný súd po preskúmaní veci v rámci námietok sťažovateľov považuje odôvodnenie napadnutého uznesenia za ústavne udržateľné. Sťažovatelia síce predostreli viacero námietok v súvislosti nezrovnalosťami, ktoré sú zjavnými nesprávnosťami (zámena označenia exekučných príkazov a výška pokút, rovnako aj označenie „povinní“, hoci návrh na zrušenie exekučných príkazov podala len sťažovateľka), rovnako uplatnili aj námietku, že sťažovateľovi bola v poradí druhým príkazom uložená pokuta v sume 10 000 eur skôr, ako mu bola doručená výzva č. 2, avšak je potrebné mať na zreteli, že okresný súd rozhodoval o návrhu sťažovateľov na zastavenie exekúcie.

10. Pokiaľ okresný súd podanie sťažovateľov z 2. novembra 2021 označené ako návrh na zastavenie exekúcie vyhodnotil aj s prihliadnutím na jeho obsah (v ktorom namietali aj zánik exekučného titulu *ex lege* vydaním rozsudku vo veci samej) ako návrh na zastavenie exekúcie, nepochybil, pretože zastavenie exekúcie v danej fáze exekučného konania nepripadalo do úvahy aj vzhľadom na uložené pokuty a nevymožené trovy exekúcie. K názoru sťažovateľov, podľa ktorého rozhodnutím vo veci samej *ex lege* zanikol exekučný titul, ústavný súd uvádza, že z platnej právnej úpravy Civilného sporového poriadku nevyplýva zánik nariadeného neodkladného opatrenia v dôsledku rozhodnutia vo veci samej a v prípade vyhovujúceho rozhodnutia vo veci samej súd nerozhoduje ani o zrušení nariadeného neodkladného opatrenia (§ 335 a contrario Civilného sporového poriadku).

11. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že aj v prípade nezrovnalostí, ktoré majú povahu zjavných nesprávností (pisárska chyba), a aj v rámci pridruženej argumentácie sťažovateľov o nevykonateľnosti uložených pokút na základe exekučných príkazov považuje napadnuté uznesenie za vecne správne a ústavne súladné, keďže ostávajúci predmet nepeňažnej exekúcie aj napriek zániku exekučného titulu pretrval (materiálna povinnosť uložená exekučným titulom pretrvala v dôsledku rozsudku vo veci samej nezanikla, pozn.), a to s prihliadnutím na čas vydania exekučných príkazov, ktoré v čase podania návrhu na zastavenie exekúcie vykonané neboli.

12. Ústavný súd tak dospel k záveru, že neexistuje relevantný súvis medzi namietaným právom sťažovateľov na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie na jednej strane a napadnutým uznesením okresného súdu na strane druhej. Na základe uvedeného sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

13. Nad rámec uvedených dôvodov ústavný súd dodáva, že námietky sťažovateľky vo vzťahu k exekučným príkazom sú zjavne neopodstatnené, keďže sťažovateľke boli príkazy súdneho exekútora doručené až po výzvach (výzva č. 1 doručená na základe fikcie, výzva č. 2 doručená 20. februára 2020). Pokiaľ ide o námietky sťažovateľa vo vzťahu k výzve č. 2, ktorá mu bola doručená fikciou doručenia až po príkaze súdneho exekútora (pozri bod 3 tohto uznesenia), ústavný súd konštatuje, že z rozhodných skutočností vyplýva, že sťažovateľ sa od počiatku exekúcie bránil, aj napriek súdom uloženou povinnosťou strpieť a umožniť výkon stavebných prác exekučným titulom opakovane spolu so sťažovateľkou podal návrh na zastavenie exekúcie, nerešpektoval písomnú výzvu č. 1 súdneho exekútora (doručená fikciou, pozn.), na základe čoho mu bola uložená pokuta v sume 5 000 eur, pričom pochybenie súdneho exekútora pri ukladaní pokuty na základe výzvy č. 2 vidí len výlučne v okolnosti, ktorú sám spôsobil (neskoré doručenie fikciou, pozn.) a ktorá mala zakladať nevykonateľnosť exekučného príkazu a porušenie jeho procesných práv. V uvedenom postupe sťažovateľa možno badať prvky zneužitia práva, ktoré nepožíva ochranu.

14. V súvislosti s úvahou okresného súdu o zákonom podklade na uloženie pokuty v sume 10 000 eur ústavný súd dodáva, že ju nemožno považovať za nelegitímnu, keďže v okolnostiach veci, keď sťažovateľka prevzala výzvu č. 2 na splnenie povinnosti, pričom sťažovateľ ju neprevzal (a preto nebol oboznámený s výzvou a hrozbou uloženia pokuty), vzhľadom na znenie exekučného titulu, ktorým boli obaja ako spoluvlastníci dotknutej nehnuteľnosti zaviazaní strpieť im uloženú povinnosť, bola vzhľadom na tieto okolnosti udržateľná z dôvodu, že sťažovateľka mohla splniť im uloženú povinnosť aj sama (čím by došlo k splneniu uloženej povinnosti za oboch sťažovateľov).

15. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu